

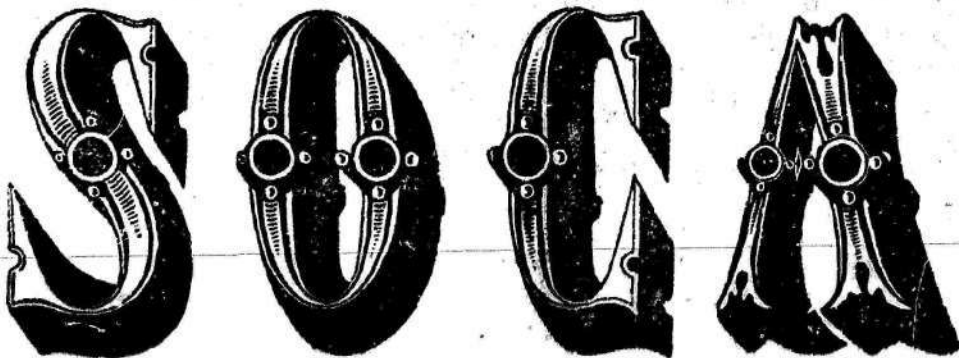
„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dompošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristolno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglašajo pri uredništvu.

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Št. 19. bila je konfiskovana zaradi članka „Avstrija in Slovanstvo“, zato smo, ker nam g. državni pravdnik nij dovolil drugega natisa, dodali denšnjemu listu prilogo, da saj nekoliko odškodujemo naročnike.

Kako imajo biti urejene niže kmetijske šole?

Uže večkrat smo tudi v našem listu govorili posebno o naši kmetijski šoli in zahtevali, da se preustroji arednja kmetijska šola v nižo praktično-teoretično šolo. Poslednji deželni zbor je res tako reformo sklenil, pa pri vsem tem ostane na šoli še nek viši oddelek; niži oddelek pa je tako silno potisnen na naj nižo stopinjo, da ne moremo take šole imenovati nižo praktično teoretično, ampak zavod, v katerem se morejo izobražiti le delalci. Skočilo se je tedaj iz previsokega na naj nižo stopinjo, kakoršne nijma nobena druga šola v Avstriji! Za podučevanje je v enem dnevu odločen jako pičli čas, (le pol drugo uro) in le ko je silno slabo vreme se podučuje 3 ure na dan. Danes nečemo reševati novega podučnega načrta, hočemo pa priobčiti sklepe zbora ravnateljev nižih kmetijskih šol, ki je bil o vel. noči na Dunaji. Zbralo se je 15 ravnateljev raznih Avstrijskih nižih kmetijskih šol in kot ministerialna zastopnika sta bila pri obravnavah navzoča gospoda dvorni svetovalec dr. Lorenz in sekcij. svetovalec bar. Hohenbruck.

Ti sklepi naj kažejo, kako mislijo prvi strokovnjaki o uredbi nižih prakt. teoretičnih šol in koliko se ujema s temi nazori naša sedanja, tako imenovana niža delalna kmet. šola. Kakor povsod, menimo imajo tudi v tej zadevi prvi odločilni, veljavni glas in svet možje, ki uže več desetletij delujejo v tej stroki.

Sklepi so:

1. Kmetijske šole sprejemajo mladenče, ki so dovršili ljudsko šolo in jih podučujejo tako, da postanejo zmožni kmetijo umno oskrbovati.
2. kmetj. šole imajo nalog seznaniti učence z vsemi opravili, zato so praktične vaje potrebne.
3. Le ene vrste so kmetijske šole, ktere morejo biti nekoliko različne po krajnih potrebah. Vendar naj se v njih ne zahteva, da bi učenci morali biti delalci ali hlapci. Le toliko naj delajo, da bodo spo-

sobni, vrnivši se na svoj dom druge delalce nadzorovati in jim vsako delo pokazati.

4. Podučevanje naj traja 3 leta.
5. Nadzorstvo v administrativnih zadevah naj spada pod urade, kateri vzdrževajo zavod (n. pr. pri nas deželni zbor); podučevanje in kar je strokovnjaškega ima spadati v delokrog strokovnjakov-nadzornikov.
6. Ravnatelj naj ima glas posvetovalni v pri odajanji učiteljskih služeb.
7. Ravnatelj kmetijske šole mora biti izšolan kmetovalec, če tudi predava na zavodu n. pr. natoroznanske predmete.
8. Načrt podučni se vsemi predmeti, torej kmetijski strokovni predmeti na podlagi natoroznanstva in kemije, mora obveljati tudi za niže kmetj. šole.
9. Na vsaki kmetijski šoli naj bo nameščen tudi praktičen vrtnar in en gospodarsk asistent.
10. Za teoretično podučevanje ima v tednu biti 30 ur odločenih.
11. Učitelji kmetijstva morajo dokazati izvršene akademične kmetijske študije, učitelji za natoroznanske predmete pa saj spričevalo sposobnosti za meščanske učilne.
12. Učitelji imajo ravnatelja v vseh opraviilih podpirati.

O tem bomo še govorili v našem listu, kajti prevažno je vprašanje kmetijskih šol, katerih potrebujejo slov. kmetovalci, kakor ribe vode.

Jugoslovansko bojišče.

Bitka na Dugi po izvornem poročilu dunajskega „Tagblatt“. Dne 28. aprila vzdignili so se Turčini v množici 23000 mož iz Gačkega, a vstajniki umikali so se jim zaradi pomanjkanja streliva. V noči na saboto priteklo je vstajnikom na pomoč še 500 Krivošjancev, ter pozdravijo na vse jutro prednje straže turške se sviačenem bobom; ob 8 uri pritise tudi Peko Pavlovič in drug neimenovan ustaški poveljnik na umikajoča se turške straže od leve strani; te podajo se v beg in z njimi tudi en del glavne vojske turške pri Presjeku. A v tem hipu zaprl jim je uže Sočica od severne strani pot. Trikrat poskušal je Muktar ustaške čete predreti, a brezuspešno; preno-

čiti je moral pod milim nebom mej Presjekom in Poljanah. Da bi ne bilo ustajnikom zopet strelivo poslô, ne bi bil ni Mohamed ni nikdo drug Muktarjeve trume rešil gotovega pogina. V nedeljo narastlo je število ustašev na 3500 mož. V posameznih četah in obupno bojevaje se silili so Turčini naprej proti Gačkemu, a ko bi trenil, planejo zdaj ustaši z jatanom na neverjenike, je podijo celo noč do belega rana, ter jih pokoljejo nad 3000. Dosegli niso tedaj Turčini s tem nič, kajti Niksiči preskrbeli so se (kakor smo uže v zadnjem listu omenili) samo za 14 dni se živežem. Ustaši izgubili so v tem boju okolo 600 mož i mej temi tudi preskrbjevalca za provijant, Pogistra Kolačević-a.

Iz Bosne dohajajo jako ugodna poročila. Na Jurjev dan začele so se od severja pomikati razne čete ustašev. Turki so jim šli naproti z veliko močjo, a ustaši se jih potisnili nazaj na Rizovskej glavici. Selim-paša so je pomikal sopet 8. t. m. z veliko močjo iz Livnega v Ključ, a ustaši so ga čakali na potu in ga zapodili po dolgem hudem boju; Turkov je obležalo blizo 200. Ustaške čete pod poveljstvom Hadžića Živkovića in drugih so se po tem pomikale proti notranji Bosni in so zapalile na Suhom pri Madjanu 200 hiš, Turki so sopet vdarili z vso mogočo silo, kakih 6000 mož, na ustaše, boj je trajal celi dan in ustaši so se držali kakor levi ter so Turke, katerih je ostalo mrtvih 700 na bojišči, popolnoma razkropili; pri tem boju je ostalo 150—200 ustašev mrtvih. Mej Turki vlada velik strah; bašibozuki se vstavljajo, nočejo iti v smrt.

Avstrijska straža je streljala na ladjico, v kateri so bili 3 begunci 1 Avstrijec; vsi štirje so bili vbiti, kakor je to konstatirala komisija.

Naš poročevalec nam piše iz Bosne, da okolo Dubice še zmerom traja boj in da, kakor on čuje so bosniški ustaši za Karadjorjevića, ki dela za-se proti Knezu Milanu. Karadjorjevič je nekda podpiran od Ogrov, te dni je nekda dobil več vozov orožja čez Sisek. Srbija od svoje strani pa tudi ne miruje; v raznih krajih knezevine zbirajo se 4 legije prostovoljcev, ki te dni vdarijo v Bosno, poveljniki so prvi generali: Stratimirovič, Oreskovič, Kajkovič in Ivanovič, vsi štirje poznani kot doskušeni in hrabri vojaki. Kakor se vidi, so ustaši močno razširjeni v Bosni in pričakovati je, da bodo v kratkem gospodarji cele

LISTEK.

ŠČINKOVEC.

Obraz iz življenja.
(Spis. Ognjeslav - Mozirski.)

S stolpu na prijaznem holmcu stoječe cerkve ne odbije ura v krasnem spomladnem dnevu za rano štiri, ko uže ščinkovec, ptica pevka, plezaje na veji starega jablana vsako jutro osnaživi si svoje dvakrat belopasaste perotnice z krepko donečim, glasom kliče kakor da bi mladi kovač z malim kladivom prosto na „ambos“ mahal: „čink! čink, čink!“ In to ravno pred gumnom, na kojem hlapec v ovseno slamo zarič, kot svetločrn krt v zemlji skrčen leži. — Luka, zbudi se na ta poziv, je nevoljno zagodrnjal: „Da bi te vrag pobasal! ne daš mi miru krota! Vsaj še nij štiri, in žival v hlevu še tudi počiva!“ — Tako je Luka klečeč na kolenih zopet glavo zaril v slamo upaje, da ne bode več slišal tega plavosivega glavača. A vse za-tonj! Iz kosmate veje starega jablana je prifrčal rudedoprsni ščinkovec na svilih gumna, ter tam veliko močnejši, nego popreje, ponovil svoj dvakratni „čink, čink!“ — Bog si ga vedi, o čem je Luka zopet sladko panjal, kajti planil je nakviško misleč, da ga gospodar z žvižganjem budi. — Ves še zaspan si je popravljal srtene hlače, čistil zadremano sivo oko, snažil zmešane rujave lase od precej vgnjezenih ovsenih plev; a potem se le je zapazil krasno jutranjo zoro — krasno lepo, kakoršno se le kedaj iz prijaznih višin ob-

čuduje. Sedaj se je uže popolnoma zdramil. Potegnjl je iz svojega brloga prslik, ter ga oblekel; a tudi v jopič, ležeč na površju ovsenice, je nameraval roke vtakniti, ko zopet iz z mahom obdane stare veje zasliši klic: „čink!“ Za klicem pa prelepo ščinkovčevo vsakdanjo pesmico: „Čink, čink, čindarara, čink na griču!“ — Luka je ravnokar nameraval križ stori-ti; a zaslišavši ovi glas je z nevoljo „klamuzo“ ob ovsenico treščil, rekoč: „Ne v spanju, ne pri delu še celo pri molitvi me poglavna zeba v miru ne pusti!“ „Da bi jo muri popil!“ — Okolo ene popolnoči smo še vaški fantje pod starim jablanom s hruškovem perjem na ustih piskali: „Kje so moje rozice.“ Takrat je bil zlodej tih in nam nij hotel vstavljati. — In ko smo z listjem krožili pesnico; Siavo od lastovke“ misleč, da nam mora vsaka stvarica pomagati, je ta vragon tudi molčal! Pa kako bi kaj tacega bil znami žvižgal; vsaj vém, da ne pozna niti eden ščinkovec v naši vasi letitve; kajti ti kričači nadlegujejo po zimi in po letu nas uboge revne posle.“ Take je Luka mrmral stoječ na svojem ležišču, omilovaje svoje druge ponočne fantališke tovarise. — Dasiravno ne čvrsto, a vendar prestopi ter se nagne čez svisli, je-li je gospodarjevo okno, katero se ravno na nasprotnej strani gumna nahaja, še zakrito. — Tega ščinkovec ne vidi; tega ki se vso noč vzbije v sladkih sanjah srečne ljubezni, pravi Luka s prstom kazaje na zeleno kosmato vejo ter ukazuje glasno pevajočemu ščinkovcu, naj sfrči na ovo okno, da zdrami mlada zaročenca se svojim glasnim čink, čink! — Al namesto, da bi ga bila zeba ubogala, mu pokaže sivozelen

hbet in črnkast rep ter sfrči v gostozeleno lipico in tam krepko zakliče: „čink!“ Temu klicu se takoj oglasi iz najviše veje: „ček!“ t. j. odgovor njegove ljube ščinklje. — V hipu je bil samec pri njej ter je zapel v srce segajočo pesnico: „Čink, čink, čindarara, čink na griču!“ Potem je pa s kljunčkom poljubil svojo letošnjo zaročnico. — Ta opaz je Lukavo srce zelo ranil, ker igrala mu je v očeh svitla solza; a obraz njegov nij bil žalosten; le grenko smehljaje se je izdihnil: „Presrečen ščinkovec, ki tako slobodno ljubi!“ Vrgel je potem jopič svoj čez ramo, pobral kapico a predenj jo na glavo dene, stori še velik križ, ter koraka potem počasno, to je menda vsem hlapcem prirojeno, doli po letstvi v hlev. Prvo njegovo delo vsako jutro je bilo opravilo z govedjo in s tremi konji. — Žival pozna svoje strežaje, pozna svoje do-brotnike, koje ljubi; a boji se nevsmljenih, trdosrečnih pretopalcev. Ko je Luka vrata v hlev odprl, so goveda od veselja semrtje stopaje radostno se obracala nanj; samo veliki žrebec je rezgetal, ter se na životu tresel. No, to je naravno, ker mu Luka najbrž nij bil prijazen: kajti žrebec brzdati je nevarno poslovanje in uevarnostij se je Luka bolj ogibal, kakor nesreče. Živel bi še bil rad in ta želja je tudi popolnoma opravičena; vsaj je še komaj dospel v leta ljubecih mladenčev, kajti bil je edenindvajset let star. Luka zagrabl koš, ga zadene na rame, ter gre na gumno živini po klajo. Na petu sreča ga svinjarica, začudena mu reče: „No, Luka, danes uže tako zgo-daj na nogah!“ A v tem trenutku glasno zapoje ščinkovec zopet na svilih gumna svoj „čink, čink!“ Ka-

Bosne, samo da po tem ne nastane sopet boj mej Milanem in Karadjorjevičem, kar bi morda ugajalo sovražnikom slovanstva.

Mukhtar-paša je dobil čez Klek pomoč nekaj tisoč 1000 mož iz Azije, kateri so nekda v Hercegovino zanesli kugo, in hote sopet udariti jo iz Gačkega proti Nikšiću. Ustaši ga nekda ne bodo več čakali pri Dugi, ampak nameravajo marsikateri naravnost na Trebinje in Mostar. Te dni bomo torej sopet o bojih slišali. Črnogora mobilizira: vojvode se odšli k svojim oddelkom, katerih mnogi stojé uže na meji. Kneginja Milena je odšla iz Cetinja in stanuje v Kotoru. Prav tako je odšel senator Matanovič v Belgrad in senator Plamenac na Drnjava, da se dogovarjata zaradi vojne, katera je skoro neizogibljiva. Mej Srbijo in Črnogoro je sklenjena pogodba za skupno akcijo.

Znana naša rojaka Hubmajer in Stibil sta odšla v Bosno kder prevzame prvi eno poveljstvo.

Dopisi.

V Gorici, 10. maja. (Vreme.— Čitalnica.—)

Mesec maj začel je z mrazom in nevihtami. Od vsih strani nam dohajajo žalostna poročila, da je zadnje slabo vreme vzelo velik del letine. Na Furlanskem je trtni zarod slana in toča močno poškodovala, v Brdih je v nekaterih vaseh toča kar vse pobila, na Vipavskem pa je burja tako hudo razsajala 3 dni, da je neizmerna škoda;—sadja ne bo nič in vina prav malo, kajti vse je polomljeno in leži po tleh—žalostni prizor. V gorah je padlo mnogo snega, visoke gore okoli Tolmina in Kobarida so še zmerom vse bele.—Slabo vreme je zadržalo vsa poljska dela; ljudje dozdaj še koruze niso mogli sejati. Poleg vse te nesreče je naš kmet še zmerom v strahu, da mu slana ki zaradi mrzlih noči zmerom preti, še zadajo nado vniči.—Vsled tega so tudi cene žita in vina nekoliko paskočile in vse kaže, da bodo še nekoliko rastle.—Zadnji mraz je tudi murbovno perje močno prismo-dil, kar bo škodovalo črvičem, ki so v prvem spanju.

V nedeljo bila je v naši čitalnici prva letošnja beseda. Pevski zbor se je prav dobro držal; dopadal je posebno zbor „Na straži“, katerega so morali pevci ponavljati 3krat. Gospodična Lebanova je pri tej besedi prvikrat nastopila kot pekinja in igralka; žela je občno pohvalo, njen mili in čisti glas je kaj nenavadnega; v tej gospodični je naša čitalnica pridobila izvrstno moč in nadejati se je, da bomo zelo gospodično še večkrat slišali.—Igro „Pike“ so naši diletantje prav dobro predstavljali; g. Furlani je taka igralna moč, ki sme nastopiti v vsakem gledišči, to vam je naravni mimikar, katerega naše občinstvo kaj rado vidi na odru. Tudi g. prof. C. je dobro igral starega aristokrata. Želeti je, da se naši dramatikarji v kratkem sopet pokažejo na deske, ki pomenijo svet.—Še moramo omeniti gospodične Erbove, ki je v težki fantaziji pokazala redko spretnost na glasoviru. Toliko izraza in tehnike nismo še kmalo našli pri igralkah ženskega spola.—Po pravici sluje torej ta gospodična kot prava mojsterca na glasoviru. Beseda bila je prav zanimiva in želimo, da bi odbor v kratkem sopet napravil tako lep in zabaven večer, naj se pri tem ne ozira na ono gospodo, ki se še zmerom daleč drži od čitalničnih zabav; in išče v jajci diake, ali ne najde v čitalnici primerne zraka.

kor da bi bila strela švignila v Luka, je vrgel koš iz ramen, pobral kamen ter ga na svisli pogljal na pevca.—„Vidiš ta žaba mi ne da uže na vse zgodaj miru; vedno me kliče, kakor da bi bil on moj poveljnik.“—„Prav ti je“ odgovori dekla, „vsaj sem enkrat rekla, da bi rajši na tem hlevu spaval; pa možki ste vsi samosvojni, trdodučni!“—Ves zamišljen in jezen je šel Luka dalje s košem, ter nij slusal na prijazne besede dekle Marjete. Nabral je v koš klaje, ter jo potrosil živini. Popravil in ocedel je potem vse po hlevu, toda danes nekoliko urneje, kakor druga jutra.—Tudi žrebca ni ekserciral, kakar navadno, kedar ga je kaj vžalilo; temveč vse je mirno opravil. Po tem opravlku šel je na vodnjak ter se tam danes nenavadno skrbno umival, kajti segel je bil tudi z mokro roko za ušesa, kar večina klapcev ne stori. Ko si očedi lase, obriše čevlje, osnaži obleko, še „fajfco“ nabasa, kar seveda, nobeden hlapec zjutraj ne opusti. Zaprl je potem na pol hlevina vrata in pogledal na okno gospodarjeve spalnice.—Še ne budi, hvala Bogu!—Gotovo se mi bode danes vse posrečilo!“—„Povedati jej moram in razkriti vse kar mi teže na sruca leži, kakor voz kamenja.“—Mislim, da zavoljo tega ne vridem na vislice; saj beseda nij konj, pravijo Kranjci, in tudi pogovora se spominjam „dobra beseda dobro mesto najde.“—Sam se seboj zadovoljen, stopal je v sladki nadi urno proti gospodarjevi hiši.—Pred velikimi durmi nekoliko obstoji, posluša, a vse je tiho. Na prstih jo zavije okolo hiše in nasprotno stran ter tiho smukne v kuhinjo. Tukaj nekoliko osupnen obstoji, ker najdel je kar je iskal; najdel je s a m o, katera mu je uže dalj časa pri sruca.

(Dalje prihod.)

Izza svete Gore, 5. maja. Mnogokrat je uže trava ozelenela od kar imamo sedanje šolske postave, pa še bo nekateri kratki predno se bodo popolnoma izvrševale, ako je pred še ne popari kaka slana. V goriške okoličine gotovo sedanji rod ne bo učakal toliko rednih šol, kar jih določuje postava. I na Tolminskem! Meni se zdi, da so naši skrbni postavodajalci svoj narod vsaj za nekaj desetletij prehiteli z omenjenimi §§. Počmu v postavi določevati, kar se izvršiti ne dá, ne more! Res, da k učiteljskemu stanu vabi zboljšana plača, vabijo prijavljivi tečajji in vabijo stipendije; a nasproti tem vabilom je Koper strašilo, pa vedno rastoče priklade. Jaz sicer s Koper'skim dopisnikom nisem enacih mislij, posebno v narodnostnem oziru imam svoje boljše misli, to pa mu rad priznavam, da še mnogo mnogo let bo učiteljev manjkalo. No! pa ko bi jih tudi izgojili, kar jih zahteva postava, kje jim bomo pa dobili dosti „kruha“? Šolske doklade se vendar ne smejo od leta do leta le poviševati.

Goriški okr. šol. svet si pač marljivo prizadeva — i mislim, da tudi vsi drugi — postave izvrševati, a kar je nemogoče tudi ne doseže naj boljša volja i trud.

Zdajci se trudi i poti z napravo šolskega katastra. Od jeseni sem nabira uže potrebno gradivo. Čudno se mi zdi, da o tem predmetu ni pregovoril še nobeden list. Ta reč je važna! Res je, da ta zadeva — kakor marsikatera druga — bo na papirju veliko let predje doguana, nego v gorah izvrševana; a prisel bo le čas, tu predje, tam pozneje, da bodo morali otroci tje hoditi v šolo, kjer bodo zdaj ušolani.

Okrajni šol. svet je v ta namen povabil krajne šolske svete, da naj popišejo vasi na samem stoječe hiše; ter da naj po razmeri daljave i številu otrok onih vasi i hiš nasvetujejo, kje naj se ustanovi kaka nova šola, i kam naj se dotične vasi ali hiše ušolajo.

To je težavno a važno delo! Prvi kažipot. pri tem opravilu morajo biti določbe dotičnih postav, ozirati se je pa treba — menim — tudi na posebne krajne razmere, izrečno v gorskih krajih brez utrjenih poti.

Grenka naloga! Selišče A. bi po razmeri daljave i številu otrok se moralo ušolati v J., a glede potov i opravil si želi to selišče ušolano biti v G. Na samem stoječa hiša B. bi se postavno morala ušolati v N., kjer se bo ustanovila nova šola; toda gospodar hiše B. ima poln koš nasprotnih razlogov, on hoče svojo hišo imeti ušolano v T. Vse to je znano dotičnim krajnim šol. svetom v J. G. N. i T. Boje se drug drugega zamere, tudi ne marajo slišati grenkih besedi od dotičnih selišč oziroma gospodarjev; zato pošljejo krajni š. sveti nedoločna površna poročila — ali pa tudi navskrižna, ker eden želi ustreči le določbam postav, drug pa dotičnim gospodarjem. Še drugi pa si vse delo prav lahko store i poroče, kakor se jim ravno dozdeva. Naše ljudstvo se za vse to premlo briga, čez kaj časa se bo pa marsikedo za ušesom praskal. Dotične oblasti naj se torej ne prehitite. Dobro bi bilo stopiti mej ljudstvo. Pri zeleni mizi zemljevid marsikaj drugače kaže, nego je videti pod milim nebom.

Marsikatera vas... hiša bi se smela oglašiti „ne kupčujte z menoj brez mene“, pa kmet je boječ, v žepu pa le stiska pesti.

Ali bi torej ne bilo prav gospodarje tistih krajev, kjer bo treba kake premembe glede šolskega okrožja, povabiti v občinsko pisarnico ali pod lipo na razgovor. Na ta način bi se gotovo najlože v okom prišlo vsem sedanjim težavam i poznejšim neprilikam glede uredbe šolskega katastra. Skusite!

Iz Kanala, 10. maja. (Izv. dop.). Pretečeno nedeljo imeli smo v našej čitalnici krasen večer, kateri nam ne bode tako hitro šel iz spomina. Sešlo se je v kljub preslabemu, deževnemu vremenu mnogo občinstva iz domačih i oddaljenih krajev. Program beseda se je prav gladko vršil. Svirala je petorica goriškega pešpolka prav izvrstne i občutljive komade. Naši gg. pevci so vse pesni pod vodstvom pevovodja gosp. M. Zega prav izvrstno peli; posebno dopadal se je občinstvu: „Gradič beli“ i Kocijančič-ev solo četverospjev „V sladkih sanjah.“ Spev „Na straži“ se baritonom, akopram je bil precizno pet, vendar nij imel pravega efekta, ker za take pesni treba močnejega zboru. Da se je petje sploh dobro vršilo, imamo se zahvaliti edino le tenoristu gosp. J. Wallenhof-u, tukajšnjemu c. k. adjunktju; zatoraj toplu mu hvala!

Deklamacija „Povodnji mož“ deklamovala je naša „mlada brzojavka“ gospodična Marička Drašček-ova prav dobro, „Pevčevo kletev“ deklamoval je pa gosp. Hönig tudi izvrstno. Glediščna igra: „Ravni pot naj boljši pot“ uzbudila je meju občinstvom mnogo smeha. Diletantje so vsak svojo rolo v obč. zadovoljnost igrali.

Po dokončani besedi začel je ples, kterege se je mnogo gospode udeležilo. Dvorana je bila krasno okinčana i razsvetljena; godba izvrstna; živahnost velika. Ob zoru, ko se je prespani petelin uže oglašil, bil je konec veselice. Zadovoljni razšli so se gostje, izraževaje željo, da bi v kratkem času nas zopet radi obiskali.

Iz pod Čavna, 10. maja. (Izv. dop.) Uže nekaj let je pri nas jako slabo s prodajo zemljišč, in to zaradi pomanjkanja denarja. Veliki posestniki ne kupujejo zemljišč, ker jim ona nikakega dobička ne prinašajo, kajti delavcev je malo in ti so dragi, a na druge strani se davki leto za letom povišujejo. Kmet ne vé, kako si pomagati; ne vé, kako dolgove in davke plačevati. Če-li zemljišče prodati, mora ga pod polovico vrednosti oddati. — Vino prodajalo se je dozdaj težko in po nizkeji ceni, moreda se obrne zdaj na bolje. Burja razsajala je cele tri dni takó, da je drevje lomila in nam vse sadje pobrala. Murve in trte, ki nam dajajo glavni pridelek, uničene so več kot na polovico in zarod grozdja je tako oslabljen, da se bode še tale ob cvetji izgubil. Dobro bi bilo, da bi se zdaj udje cenilne komisije prepričali o bistveni tehtnosti pritožeb, koje so tukajšnji županje zoper tarife ob svojem času napravljali.

Čeruška čitalnica napravi 20. majnika besedo s tombolo, da se uboga kmeška reva vsaj za trenutek vsakdanjih velikih skrbi iznebi in svojih dolžnostij kot Slovan spominja.

Iz Kopra 10. maja. Tukajšnji vojaci, lovci 10. bat. imeli so 7. meseca poseben praznik. Spominjali so se namreč bitke pri St. Lucia—Monte Berico, ki jo je bila Avstrijska proti Italijanu 1848 leta.

V tej bitki se je bil posebno 10. lovski bataljon viteški obnesel; od vsega bataljona je le 6—12 zdravo kožo domov odneslo; vendar, bataljon je zmagal. V priznanje take srčnosti darovala je italijanska armada tem hrabrim našim vojakom prekrasno, zlato in z dragimi kameni prevedeno trombento; katero ta bataljon vsako leto na dan one bitke izpostavlja.

Tudi letos jo je izpostavil v koperski vojašnici. Trombenta bila je na mizi pred katero sta stala dva lovca z nabitima puškama; stene te sobe, pak sti kinčali podobi svetlega cesarja in cesarice; vrhu tega bila so na stenah citati tudi imena junških majorjev, padlih v tej bitki. Vhod nij bil nikomur zabranen. Koliko ta omenjena trombenta stane, ne vé nikedo gotovo; bajé utegne stati 6—24 tisuč forintov.

$\frac{30}{4}$ in 1. t. m. bil je pak tukaj običajen mestni praznik, kakor je to v Gorici „la tjarsa fiesta dopo paška in Campaniusa“. Ta praznik zovó tu „la festa della Cunidella“, ker se v 10 minut iz Kopra oddaljeni Cunidelli (zdaj Mira l'ondi [Občuduj val]) praznuje. Prvi dan bil je posvečen osobito kmetom iz mesta in okolice, drugi pa koperskeje „gospodi“. Popis, kako se je ta praznik vršil naj izostane, ker koperska gospoda je delikatna; treba je vse hvaliti, tudi njihovo „izvrstno mestno godbo“; če ne imaš pisatelj koj opraviti s tukajšnjimi Italijansimi še bolj: sé slovenskimi renegati, tukaj živečimi.

Učiteljske skušnje, ktere so bile pretekli teden končale so se za vse izpraševance in izpraševanke dovelj ugodno. En gospod in ena gospodična sta dostala tudi za meščanke šole, drugi pak — razen odstopivših dveh — bili so vsi izpoznani za zrele učitelje narodnih šol.

Ali bode koperska preparandija premeščena k letu v Gorico, dvomijo nekateri. Po mojem mnenju nij dvombe, da slovenski oddelek tu ne ostane. Fiskalične aparate smo sicer — hvala Bogu! — nekateri zdaj dobili iz Trsta; vendar kje je slovenska vadnica, da bi se kandidatje mogli vaditi na njej za vse razrede narodnih šol? Le pet otrok imamo tu v prvem slov. razredu, katerega podučuje g. Poniž, drugega, tretjega, in četrtega razreda pak nij; torej morajo slovenski kandidatje hoditi v italijanske razrede, da tamo prakso delajo. To bi kdo rekel, ne more se goditi v 19. stoletju, a ipak taka je! Prestava preparandije iz Kopra v Gorico je velika potreba; če pa vlada prošnje deželnih zborov ne usliši, ostati utegne pak slov. oddelek drugo leto prazen, ker vsak pameten slov. kandidat si bo raji pomagal na kako drugo preparandijo, kakor, da bi prišel v „kopersko kajho“ nazaj.

Učitelja Orbanich in Poniž Benedikt postala sta začasna nadzornika za šole v koperskem okraju; prvi za italijanske šole drugi za slovenske. Dobro!

Iz Ljubljane dne 9. maja. — Čudili se boste gotovo, gospodine uredniče! da vam toliko časa nič ne poročam od tukaj; a razloga ne išite kod mene temveč v slučaj, da se nij nič posebnega dogodilo v prošlih dveh, kar bilo bi vredno naznanoti dragim sorojakom Primorcem; i tudi danes nijmam izvanrednega zabilježiti, ako i čameta čudno vreme, koje nas nadleguje i dolgočasi učen na den bez prenehljaja; v resnici, prav otročje vreme! Spemladi tukaj za letos ne poznamo: komaj je bil skopnel sneg, postalo je južno, vlažno, rastline so začele poganjati berstje i komaj si se ogledal, uže je bilo vse zeleno! Zima se je nekako težko ločila od nas, kajti za velikonočne praznike nam je bila zopet odela mlado naravo se snežnim krilom v slovo! Zatem nas je zalivalo nevsmiljeno nebo nekoliko dnij z dežjem, koji je bil sneg pobral. Po jasnih nočih imeli smo mokre dneve, po meglenih jutrijh deževne večere! Sedaj pa zliiva p.

Elija (kakor po Krasu govore) iz vedrica uže četvrti den neprenehoma vodo i vodo i samo vodo! Skominalo se mi je nekaj časa po vaših jasnih, vročih spomladanskih dneih, i v serci sem vas zavidal (bez zamer) da stanujete v krasnej, zdravej Gorici, a sedaj me je utolažila vest, kojo je prinesel Vaš dobromišli zadnji list, da zna tudi Goričane vreme „kojnati.“ Nekam merzlo je pri nas, i nekateri hočejo trditi, da bodedo še sneg videli v kratkem. „Möglich ist es, aber wahrscheinlich nicht“ odgovoril mi je bil nekedarj moj profesor, ko sem se pri njem hotel izgovoriti z boleznijo, ker se mi nij zljubilo iti jednega dne v učilnico; i s tem izrekom odgovarjam i jaz onim, koji hočejo kaj enacega trditi! Bog nijma nas Kranjce nič kaj prav rad, gotovo smo grešni ljudje! Pervega maja bili so neprijazni oblaci zalili tudi našo učečo se mladež, koja je bila po starej dijaškej navadi „izletela“ na kmete, rasveseljevat se i barem za nekaj uric znebit se nadlog, pozabiti vsakedanje skrbi i sirah pred „cvajarji;“ a mladim, nadelopolnim ljudem ploha več koristi, nego škoduje;

„po hudi uri lepše solnce sijel!“
saj potem zdatnejše poganjajo i se razcvetajo telesno i duševno, sebi v čest i prid, domovini v slavo!

Kakor slišim pripovedati, namerava ljubljanski „Sokol“ napraviti o Binkostnih praznikih izlet v Gorico i vas pohoditi (obiskati); čestitam, ako se vest vresniči!!

Iz slovenskega Štajerja 7. maja. (Brandstetter; nekaj za naše šole; „savinjsko učiteljsko društvo.“) Meseca junija se bode Brandstetterjeva pravda — kakor poročajo vsakojaki listi — začela obravnavati pred porotniki v Celji. Trajala bode baje celih štirinajst dni, ker je mnogo prič i tožiteljev in je cela pravi „gordiški voz.“ Ustavoverna nemškutarska stranka je na slovenskem Štajerju jako poparjena videča, da je njeni vodja še v — „kajhi“ — in da pride še pred porotnike, kateri ga bodo v „kajho“ za več let „inkvartirali.“ So pač istinite Solgerjeve besede: „Das Beste bleibt es, nicht Gewalt den Göttern thun, und stets das Schicksal lieben. Nach Unmöglichem sich sehndend, warf schon Mancher, was er hatte, weg.“

Za naše slovenske šole imamo sedaj zadosta risank z slovenskimi napisi, katere smo prej pogrešali. Naj se jih slovenski učitelji naroče! V Pragi v založbi Felkl- na in sina (Celetna ulica, c. 30) so izišle po priporočilu „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“: Nove risanke s slovenskimi napisi s prav dobrim, debelim papirjem. Prva, druga in tretja risanka so pikčaste, četvrta ima čisti papir. V 1. risanki so pike 1 cm. v 2.—2 cm., v 3.—4 cm. narazen. 100 kosov velja gl. 4.50, posamezni sešitki (s 6 listi) so po 6 kr. Za slovenske šole jih ima pa v zalogi Janecz Giottini v Ljubljani, in Fr. Dubois v Ljutomeru. Tudi se dobijo v J. M. Pajkovi tiskarni v Mariboru sledeče tiskovine:

- 1) Šolski zapisniki (katalogi); cena 1 knjigi 60 kr.;
 - 2) Razrednice, navadne in nove; poslednje posebno praktične; z njimi si prihrani učitelj mnogo pisarije in mnogo papirja; cena 1 knjigi 60 kr.
 - 3) Tednice, cena 1 knjigi 60 kr.
 - 4) Šolska naznanila v novi lepi obliki s slovenskim in nemškim tekstom, cena knjigi 60 kr.
 - 5) Opominovalni listi (za šolsko obiskovanje), cena knjigi (96 listkov) 50 kr.
- Za lepopsije se priporočujejo:
- 1) Podkladki za lego, cena knjigi 40 kr.
 - 2) Podkladki za lego in verste pri slovenskem lepopsiju, cena 40 kr.
 - 3) Podkladki za lego in verste pri nemškem lepopsiju: cena 40 kr.
- Pri bukovezu Fr. Duboisu v Ljutomeru (Luttenberg) se dobivajo tudi vse različne šolske priprave za slovenske in slov. nemške šole prav po nizki ceni, in sicer:
- 1) vse knjige iz c. kr. dunajske založbe.
 - 2) šolske knjige naših marljivih domačih pisateljev: Lapajnetova „Geometrija“ „Kratek opis slov. pokrajini;“ po njem poslovenjeni; Mali prirodopis, Mala fizika, Pripovedi iz zgodovine Štajerske; Praprotnikova Slovnica, Spisje.
 - 3) Felkl-nove in Kopsičeve risanke;
 - 4) Winikerjeve pisanke, Pokornijeve pisanke s slovenskimi predpisi in drugi zvezki za lepopsije in spisje;
 - 5) Čisti in pikčasti papir za risanke, Fuchsove predlage za risanje itd. Dalje se dobi pri Fr. Knapek-u v Znojmu (Znaim): 1) Stigmografična Risanka, št. 1 (1 cm. pike narazen), 2) Stigmografična Risanka št. 2 (2 cm. pike narazen). Cena 2½ kr. netto. Ob enim se priporočujejo vsa Knapek-ova risarska dela za vse oddelke dečkih in dekliških šol.

V sredo zvečer (10. majnika) bode imelo „savinjsko učiteljsko društvo“ v Mozirji svoj občni zbor. Program: a) Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika v sedanjem delovanju društva. b) Volitev novega odbora. c) Posamezni nasveti. — Predavali bodo sledeči gospodje učitelji: 1) Rad Skoflek iz Vranskega: „Namen našega društva.“ 2) Gizelj iz Mozirja: „O

veljavnosti narodne šole na podlagi novih šolskih postav v javnem življenju.“ 3) Soršak iz Št. Martnega: „O domači odgoji.“ 4) Ant. Leban iz Mozirja: „Zgodovinski razvoj telovadbe i njena korist, kot novi predmet narodne šole.“ Upamo mnogobrojne udeležitbe od strani učiteljev, kakor tudi od podpornih udov. Uhoč je vsakemu prost, naj boče dekla ali hlapec. Navzoč bode tudi c. kr. okr. šolski nadzornik gosp. Ambrožič. Po zborovanju bode zabava v Lipoldovej gostilnici z petjem, sviranjem na glasovir i plesom. Na snidenje!

Mozirski.

Politični pregled.

V Gorici 11. maja 1876.

O nagodbi pričeli so se pogovori mej ogrskimi ministri in poslanci. Vladna stranka razcepila se je ob tej priliki na tri dele. Jedni so brezpogojno za nagodbo, kakoršno je ministerstvo sklopilo; drugi popolnoma zoper; tretji pa tirjajo, pa se čaka z odločbo do jeseni, drugače izstopijo iz liberalnega kluba.

Na Českem blizu Prage bil se je te dni boj na življenje in smrt mej dvema mladima plemenitašema rodovine Auerspergove in Koloratove. Dvaindvajsetletni Auersperg obležal je mrtev ns bojišči. Povod k dvoboju dal je Kolorat s tem, da je oklofutal na praški postaji Auersperga, kateri je ravno menil odpeljati se v Požun na Madjarskem. Ti gospodje imajo pač čudne pojme o časti; opravičene so bile tuke neumnosti le v srednjem veku za časa divjih, roparskih vitezov, a v devetnajstem stoletju ne smelo bi se kaj takega več nahajati.

Nočemo trditi, da ima ta žalosten dogodek nekoliko političnega pomena, samo to omenjamo, da nemški listi v svojih poročilih o tem dvoboju politično nasprotstvo meju njima povdarjajo.

V Solunu na Turškem bila sta ubita francoski in nemški konzul radi mlade kristijanske Bulgarke, katero so hoteli Turčini prisiliti, da bi prestopila k turškej veri. Konzula sta se temu nasilju ustavila in v turško mošejo (cerkev) prodrla, da bi mlado Bulgarko nevarnosti rešila; a Muzelmani planili so na nju in po njih udrihali z železi, dokler nijsta duš izdihnili. Niti guvernér jima nij mogel pomagati, kajti divje turške zveri niti zmenile se nijso za njegove svarilne besede. Bodemo videli, kaj bo iz tega nastalo!

Zbrani ministri treh prijateljskih velevlastij v Berlinu imajo zopet en dokaz več, da v Turčiji je vse gnjilo. Kakor je videti, ne manjka mnogo, da nastane po celej Turčiji anarhija. Kaj bo potem, vi možje, kateri čuvate evropski mir? Ali bi ne bilo bolje, da bi vi še o pravem času dekretirali, naj bi se ljuti, divji neverniki tje kam v arabske puščave poguati? Pazite, da vas neljubi dogodki ne prehité.

Ruski car je prišel danes v Berlin. Črnagora bo pri konferencijah v Berlinu tudi zastopana; odšel je tija predsednik senata, Petrovič. Govorica je bila, da je Rističevo ministerstvo v Belgradu na pritisk ruskega konzula po enodnevnem poslovanju moralo odstopiti, a nij se obistinila ta našim turškim slovanofagom vsakako prijetna vest, kajti Ristič sedi trdno še v sedlu, in to nam daje mnogo mnogo upanja, da počnejo Srbi v kratkem odrešilni boj.

Tudi na Rumunskem, kjer je pri zadnjih volitvah narodno-liberalna stranka sijajno zmagala, prišlo je na krmilo tako ministerstvo (mej njimi Bratiano), od kojega smemo se nadejati mi Slovani ne le simpatij ampak tudi dejanske podpore.

Razne vesti.

Pri občnem zboru polit. društva „Sloga“ so bili izvoljeni: za predsednika: Viktor Dolencec; za odbornike: gg. Ignacij Gruntar, dr. A. R. Rojic, Fr. Vidic, dr. Gabrielčič, prof. Povše, Josip Faganel, Vinko Zega, Franc Leban in Josip Nanut; za namestnike: gg. dr. Jakopič, Ivan Ličen, Franc Kuralt, J. Strés in Anton Bolko.

Dne 2. maja je bila toča po Banjšicah in sosednih krajih za decimeter na debelem. Škoda je naredila veliko.

Dne 6. 7. 8. t. m. je padal močen pa merzel dež s snegom pomešan. Merzla pomlad po strašni zimi, ki je žita (pšenico in rež) po mnogih njivah pomorila, kaže slabo letino za te kraje.

Iz Trsta (iz laščine prevedeno). Od velike noči do sedaj je trajala v Kopru preiškušnja učiteljev za ljudske in meščanske šole. Prišlo je bilo samo 6 o-sob, skušnja je trajala vsaki dan od 8-12 in po pol-dne od 3-6 ure. Zdelo se je vsakemu, da je v norišnici. Učitelji in pripravniki vsi so zabavljali. Več o tem bote čuli v laških listih.

C. k. kmetijsko društvo v Gorici naznaja, da se bodo počela kmetijska popold. predavanja katere bodo vrševali gg. učitelji Povše in Kuralt in sicer bo imel predavanje g. Povše:

dne 14 t. m. ob 4 do 6 popoldne v Dornbergu in govoril bo o vinoreji; dne 21 t. m. ob 4 do 6 v Dobri pri Biljani, govoril bo o vinoreji; dne 28 t. m. ob 3-5 v Divači in govoril bo o pogojzdovanju in živinoreji. —

Gosp. F. Kuralt:
dne 14 t. m. od 12 do 2 ure popoldne v Kobaridu in
„ 21 „ „ „ „ „ v Ročinju in
„ 25 po litanijah v Tomaju o vinoreji.

Znano gostilno Falferjevo prevzel je g. Ant. Mainardi, rodoma Slovenec in tako spreten ter vljuden gostilničar. — On si je postavil nalogo, da to staro in po vsem Slovenskem znano gostilno povzdigne, kar se mu bode gotovo posrečilo.

Dramatično društvo ljubljansko hotelo je letos dati nekoliko predstav v goriškem gledališču; v ta namen so nekateri goriški rodoljubje prosili za odstop gledališča, a direktorja, ki gledališče daje Nemcem, Kinežem, Japoncem in bi ga dala tudi Hotentotom, je dotično prošnjo neprijazno brez razlogov zavrnila, menda iz same prijaznosti (boljše hojazni) med Slovenci. Mali ljudje, male, kostna jeza, malenkostna sredstva. S takim postopanjem Italijani nam več koristijo nego škodijo.

Za pribegle Hercegovce je daroval: g. N. T. 2 gl. V zadnjem izkazu razkazane svote smo obrnili v pravi namen, kakor pobotnice kažejo.

Mestne volitve v Gorici bodo: 31. maja III. razred, 2. junija II. razred in 6. junija I. razred. Vsak razred voli 3 starešine.

Iz Komna se nam piše: Vsaka živa stvar božja pričakuje željno zelene pomladi, vsa narava diha novo življenje, vse se prerodi, vse sili pod visoki prosti obok višnjevca neba; bivanje med zidanjem, ki je po zimi tako dobrodejno se vsilosti po dnevi vse vsakemu gabi.—In nijmamo vse stvari božje na svetu enakih pravic do vživauja vsega lepega in dobrega kar narava ponuja? To uprašanje reševali in tuhtali so čez dva meseca oni tički, ki so jih zaradi vživauja prepovedanega svinjskega mesa Vojsčiskega župana žandarji v Svetem vlovili, vpreiskovalnem zaporu v Komnu do 8 t. m. v jutro, in rešili so je konečno z enoglasnim „da.“ Ker so pa vedeli, da ima vsaka glava svojo pamet in so tedaj dvomili, da bi se sodnija komenska z njihovim mnenjem vjemala tolika menj pa dotični jetničar, vprašali nijso niti prvega niti drugega marveč vlomili so peč in neke stranske duri pa jo potegnili kamor se jim je poljubilo. Gospodinje varujte kokoši; kokošje meso neki omenjenim tičkom močno dopada. —

Pri nas imamo zimo ako se vjasni in veter po-tihne bati se je slane. Sena če biti letos obilo. Denara je po malem. Gospodje kje najti žilo do njega? Rezen.

Poslanice.

Kako grde nerednosti da se pod tukajšnim županom Gergič-em godé, se da sedaj s črnim na belem dokazati. Na dan starešinstvene seje 3. febr. t. l. je imel župan od potirjanih bolušničnih stroškov še 75 for. 5 s., in vendar ni ta znamenita svota prišla niti v račun niti ni bila starešinam naznanjena. Postava tirja po pravici, da župan, ako je reden gospodar, prejete zneske sproti izroči v občinsko denarnico; a tega ni storil, za kar je bil tudi od dotične više oblasti grajan, kakor je zaslužil. Izgovarjal se je pač pozneje, da je obdržal denar zaradi prazne denarnice. Kdo ne vidi, da je to iz trte izvito? Če bo župan prejeti denar zaradi denarnične praznote sam obdrževal, mora pač denarnica prazna ostati, kaj ne? Vrhu tega, kakor uže rečeno, ni župan tega, kar je potirjal, v letne račune zaznamil zoper §. 65 obč. reda. Kakšno županovanje je vendar to?

Pa ne samo z zneski vplačanami in v denarnico ne oddanimi, nadalje z letnimi računi, ravno tako neredno in po polnem nepostavno se je godilo tudi s

predvarkom za leto 1875. Zakaj neki ni bil predvar-
 tek po zahtevah §. 65 obč. reda razporežen občinar-
 jem v pregled, kakor se pri vseh županstvih godi, kjer
 vlada pošteje, cesarska postava in red? Tudi ni
 starešinstvo nikogar pooblastilo, da se je tirjalo pri
 sl. c. kr. davkarji 35% na vse izravne davke; ampak
 vsak starešina ve in se dobro spominja, da se je
 dovolilo samo 30%. Zastonj bo iskal župan sejni
 zapisnik v njegovem zmislu. Na vse to je dokazano,
 da je tisti, ki je predvarok za leto 1875 sestavil, ob
 enem županu in starešini brez kake priče podpisal.
 Kako vsmiljena duša je vendar to, da je prevzela ves
 trud podpisovanja in starešinam prilranilo trud in čas
 Menda le redkoktero županstvo ima tako postrežljive-
 ga človeka, ki bi starešine po ničem se ne prašal,
 češ, da jim nadlega ne stori; ampak iz gole ljubezni
 in v svetem „ajfru“ v njih imenu vse podpiše. Za-
 res, ako bi to ne bil žalosten prikazek, smelo bi se
 reči, da je smešno. Vendar tiho, še nekaj, kar je pa
 tudi zadosti debelo in kaže jasno, da tako jalovo žu-
 panovanje, kakor je naše, ni samo nepostavno in ne-
 posteno, ampak in nariveč, da je popolnoma nezmož-
 no. Čujte!

Kteremu županu bo palo v glavo in bo vkljub
 vsem dotičnim postavam brez dovoljenja velesl. dež.
 odbora in brez vsega vedenja starešinstva zemljišča
 občinska prodal? Naš župan se je znal povzdigniti
 čez vse te ovire in je: občinska pašnika „pri dveh
 dolinah na plečeh“ meni nič tebi nič kar brez odbo-
 ra in starešinstva prodal in tako jasno pokazal, da
 mu ni postava in red—prav nič mari.

Zato se je tudi podžupan U..... in tovarši pri
 velesl. dež. odboru, oprt na odločne date pritožil in
 ta oblastnija je z odlokom od 4. feb. t. l. izrekla, da
 je pritožba pravična in županovo postopanje
 ostre graje vredno, ter se je temu zažugalo, da
 se bo v prihodnje bolj energično z njim ravnalo.
 Toliko na vedenje in v prid resnice. Če bo treba, kaj
 več drugi pot.

Za velikonočne pirhe se za danes doda še to.
 Na srednji velikonočni praznik se je podalo kacijh 8
 občinarjev v županovo krčmo, kjer se jim pa vino ni
 točiti hotlo. Na to so šli v sosedovo krčmo, in ko
 se vrnejo iz nje, je oblije nek čudni dež iz župano-
 ve hiše. Obliti izvedenci trdijo, da jih je pri tem
 nepričakovano dežji hudo bodlo v nos.
 V Berjah 1. maja 1876. Več občinarjev.

Iz Ravnice, 7. maja. (Izv. dop.) Zvedeli smo,
 de nek „pravicoljub“ iz Ravnice v „Soči“ št. 17, zmer-
 ja naše občinske starešine, češ, da ne poslušajo v svo-
 jem delokrogu pošteno in vestno. Piše namreč, da
 so se „štiri“ starešine—kje je pa peti? ali ga dopi-
 sovalec popolnoma ignorira? ali se mu pa tako malo
 vredno zdi, da ga se za občinskega starešino ne šte-
 je?!—da so se „pomenili zatajili in prikrili“, da je
 „davno uže“ Ravniški občini dovoljen in poterjen last-
 ni gospodarski svet. Res je v tem poročilu le samo
 to, da bo dovoljen naši soseski gospodarski svet, ako
 ga bo zahtevala in želela večina davkoplačevalcev,
 in zato je g. župan v Gregarju pooblaščen, posamez-
 ne občinarje Ravniške zaradi tega izpraševati in do-
 tični zapisnik c. k. glavarstvu v pregled in razsodbo
 predložiti. Ni pa res, da so starešine „davno uže“
 dobili dotični odlok; kajti dobili so ga še le 9. aprila
 t. l.; tudi ni res, da so ga „zatajili in prikrili“,
 kar priča ravno to, da je „pravicoljub“ za-nj dobro
 vedel, ker je že 24. aprila v „Soči“ za gospodarski
 svet Ravniški bobnal. Piše dalje dopisnik iz Ravnice,
 da račun za leto 1875 ni še sklenjen; zamolči pa,
 da vzrok sta zmedena računa za leti 1873 in 1874,
 ktera se moreta poprej popraviti. Kakor hitro ta
 dvojni račun pregledan in popravljen, se bo tu račun
 za 1875 sklenil in slehernemu v pregled izpoložil.

Kar pa dopisovalec piše, da „naš vrli paša jako
 sline cedi po mastnih službah“, moramo reči, da v
 Ravnici nobenega paše ne poznamo. Moral si ga je
 dopisnik odkod drugod izposoditi ali si ga je le v
 svoji vinjeni butici izmislil; najberže bi pa „pravico-
 ljub“ sam rad v Ravnici po svojem paševal, kar mu
 pa ravno „štiri“ starešine ne dovolijo,—in to ga pe-
 če, da se je šel v „Sočo“ hladit.

Da ni g. F. več ud krajn. šolsk. sveta, ni kriv
 nobeden starešina, ampak c. k. šolska postava, po
 kateri bi njegova volitev neveljavna bila, kar bi rav-
 no ne moglo biti po volji dopisnika, ker pravico lju-
 bi. Naj le prebere dotične paragrafe in se bo pre-
 pričal; prepričal se bo pa tudi, da ne gre ne prejšnjim
 ne prihodnjim udom krajn. šol. sveta nobena plača.

Naj tedaj g. „pravicoljub“ rajše v lastni hiši po-
 meta, nego bi naše „štiri“ starešine v časniku čeruil
 in zasmehoval, kateri so skoz in skoz poštene in vest-
 ni občinski zastopniki, na ktere se smemo z mirno
 vestjo zanesti, da občinsko premoženje pravično oskrb-
 ljujejo in se stroškov, kar mogoče, varujejo; so pa
 tudi dobri in prični gospodarji v lastni hiši v posne-
 movalni izgled drugim, in želeli je, da bi tudi v pri-
 hodnje ravno ti ali vsaj njim enaki možje Ravniško
 občino zastopali. „Kusa“ je po tem takem že v do-
 brih rokah, morebiti v veliko boljnjih, nego je bilo prej-
 šna leta.

Resnica in istina je,—kar „pravicoljub“ ironično
 pravi—res je, da Ravnica se sme po pravici ponašati
 s svojimi „štirimi“ starešini—pa brez petega.
 Več občinarjev.

Javna zahvala.

Slavno c. kr. ohr. šol. svetovalstvo v Gorici je
 podarilo našej dvorazrednici uže zopet dosta lepih,
 dragih pa potrebnih učnih pripomočkov, za koji dar
 se v imenu šolske mladeži srčno zahvaluje
 V. Biljah, 8 maja 1876.

Fr. Bar. Raja, voditelj.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze prisrčnega sočutja mej
 boleznijo, kakor tudi mnogo častilno spremstvo do
 groba ljubljene i nepozabljive matere

ELEONORE JUG rojena Olivo
 soproge rajnega Josipa Juga, nadučitelja, ki je na 12.
 aprila v 66. letu svoje starosti umrla, čuti se dolžna
 vsem p. n. gospem in gospodom, prijateljem in znan-
 cem v imenu nenazočih bratov in tukaj bivajoče se-
 stre naj izkrenejšo zahvalo izreči

žalujoča hči Amalija Jug-ova
 V Tolminu dne 10. maja 1876.

Podpisano društvo daje na znanje, da je njen
 ud in odbornik, gosp. Matija Stepančič, c. k. notar v
 Podgradu dne 6. t. m. po dolgi bolezni v 60 letni
 starosti umeri. Naj ostane vsem prijateljem in znan-
 cem v blagem sp. nu.

Bralno društvo v Podgradu (Castelnuovo).

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da se v nje-
 govih prodajalnicah nasproti škofije v-
 dobé **optični izdelki**, fizikalni in ma-
 tematični stroji **najboljših tovarnic** iz
 Monak vskega, Dunaja in Pariza po
 najnižji ceni.

Preskrbi se tudi poprave in na
 deželo pošilja se s povzetjem.

KLEMENT DONATI.

Gostilničarjem!

V Slovanski prodajalnici na kornu
 dobi se tudi zmerom frišna puntigamska
 piva po najnižji ceni.

Naznanjam p. n. fabrikantom usenj
 in strojarjem, da sem začel na svoj ra-
 čun s čreslom v Št. Vidu nad Vipavo
 kupčevati, ter da iščem za to podvzetje

družnika (kompanjona).

Ob enem naznanjam, da sem pri-
 pravljen tudi za druge trgovinska oprav-
 ništva in komisijone prevzemati.

Anton Uršič ml.
 v Št. Vidu nad Vipavo.

Oznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da
 je odperl v Robatiscu (Contrada Rabatta) v Rit-
 terjevi hiši šte. 18 mehanično delalnic
 o za popravo šivalnih strojev, kakor tudi za
 vse druge dela, ki spadajo v to stroko.— Mo-
 ja prva skrb bode, da ustrezem p. n. občinstvu
 hitro, natančno, ter po nizki ceni.

Spoštovano se priporoča

J. Moravec, mehanikar.

Pozor!

Podpisani naznanja slovenskemu ob-
 činstvu, da je prevzel znano gostilno
FAIFERJEVO na Kornu in da si bo
 po vsej moči prizadeval zadovoljiti ob-
 činstvo z **dobrimi in cenimi pijačami**
 in jedili in točno postrežbo.

Sploh si bode prizadeval, da tej
 nekdanj sloveči gostilni sopet pridobi sta-
 ro veljavo.

Anton Mainardi.

Oznanilo.

Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene
 po grafu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo
 prodajale na javni dražbi dne 12. junija 1876
 in po tem iste še ne rešene zastave, ki so bile
 I. četrt leta 1875 (to je: meseca januarja, fe-
 bruarja in marcija 1875) zastavljene.

V Gorici dne 10. maja 1876.

Karol Zanetti

Kašelj

najhujši ozdravijo imenitne pastilje

Menotti

Seidlitz-Moll

edina in glavna zaloga v lekarnici Zanetti, prodaj-
 ja se po l. gld. škatlja.

Ekstrakt iz Tamarinda

najboljši in najmočnejši, kolikor jih je bilo doz-
 daj izdelovanih v raznih lekarnicah. Hiter pripo-
 moček proti zagerljenosti, notranjem kataru, pris-
 nem prehlajenji, driski, stane samo 40 soldov.

Zdravitni fluid

za konji (Restitutionsfluid) Ta lek ima lastnost,
 da izdržnje konje dolgo časa pri moči.
 Ena steklenica stane f l. 20 z navodom vred.

Pagliano Sirup

pravi iz Floreuce.

Čaj Wilhelm in Köllör

za čiščenje krvi.

Hofmanova Odontina

proti bolesi zobov. Najhujša in neprejeljiva bo-
 lečina jenja precej, če se eno kapljo tega leka
 vlije na bombaž in dene v votel zob.

**Edina zaloga vsakovrstnih mineral-
 skih vod in sledečih posebnih lekov:**

Absent Montovanov iz Benetek.—Prava Mag-
 nezija angleška Henry-Kroglice Blancard in Val
 let.—Zobna zmes Pfeffermanova. Popp, Suin de
 Buotemart.—Arabska Revalenta v prahu in testu
 —Prah za olajšanje prebavanja dr Gölis-ov.—
 Pastilje Vichy Bilin, George. Milo iz zelis č Bor-
 chard-ovo. Glicerina Hoffman.—Mesni ekstrakt
 Liebigov in vsakovrstna homeopatična zdravila.

Na Travniku prva lekarna sem od
 škofije.

Lekarnica v Gorici k črncem medvedu (orso nero).

Lekarnica v Trstu in Poreču

Primorsko učiteljske.

Isterski deželni odbor pooblaščen od svojega zbora poroča goriškemu dež. odboru o koperskem učiteljsku veliko neresnic. To poročilo je povzeto, kakor sam odbor pravi, iz laškega časopisja, kateremu je resnično poročilo deveta briga. „Tergesteum“ in Koperska lažnjiva in zagrizena baba „La Provincia“ vesta vedno poročati o krivicah, katere se laškim učencem na učiteljsku godijo, in na vsa taka fakinska dopisovanja se deželni odbor opira.

Jaz mislim, da je vlada iz mnogih obzirov prav ravnala, da je vse tri pripravnice: hrvatsko, slovensko in laško v eno samo združila, ker s tem se mnogo denarjev prihrani gledé učiteljev, poslojpa, posebno pa učnih sredstev, kajti učna sredstva bi pri razdelitvi trikrat več stala a deželnim primorskim zborom je na prihranitvi kakih tisučev prav malo ležeče, saj mora davka največ le Slovenec plačati.

Lahoni samo zaradi tega proti sedanjemu učiteljsku rogovolijo, ker jim mnogo isterskih Hrvatov v hrvatski oddelek uide. Popreje so bili tile prisiljeni v laški hoditi; nasledek je bil, da so se vsi taki kandidati poitalijančili, kar se v prihodnosti ne bo godilo. To je v srce bode, da se Lah ne more na škodo družih narodov pomnoževati.

Tudi koperska gimnazija bi morala slovenski in hrvatski oddelek imeti, kar se sedaj popolnoma pogrša, ker tudi na gimnaziji je precej Hrvatov, kateri so pa za hrvatski narod vsi izgubljeni; isto tako velja tudi o Koperskih in Istrijskih Slovencih, ki to gimnazijo obiskujejo.

Kopersko učiteljske pa tudi mnogo na gimnazijske učence in meščane upliva, kar hočem dokazati. Lansko leto obhajal je tukajšni lovski batalijon spomin bitve pri Kustoci; vse mesto razun nekaterih pametnejih je z „evviva“klici na Italijo in s plakati Avstrijske patrijote hudo žalilo. Pri teh demonstracijah bili so tudi laško odgojevani gimnazijalci in laški učiteljsniki pričujoči; njih slaba direkcija jim tega nij mogla zabraniti, ali pa —. Letos bode zopet taka svečanost, pa gotovo ne bode čuti percatklicev na Avstrijo, ker je tukajšna slovensko-hrvatska kolonija izgled avstrijskega obnašanja ne samo gimnazijalcem, nego tudi vsem meščanom.

Redko občevanje slovanskih učencev z gimnazijalci je tudi vzrok, da se mej njimi le slovanski jezik rabi in marsikter omahljivec se pri svojem maternem jeziku ostane. To je tudi vzrok, da nas tukaj grdo gledajo.

Začetkom leta se tukaj nij skoro nič slovansko govorilo, sedaj se uže drugi, ki so se poprej bali, takega govora poslužujejo. Čez nekoliko let bi Koper ne bil več laško, ampak laško-slovansko mesto; okolica je uže tako vsa slovanska. To je deželnim zborom trn v peti.

Poročilo isterskega deželnega odbora, opirajoče se na časnikarstvo, je tudi na dalje neresnično. Dež. odbor ne omenja prav nič italijanskih učiteljev, ampak samo hrvatsko-slovenskih; pozvedel je deželni odbor le od koperske klepetulje „La Provincia“, da so slovanski učitelji nezmožni svojega jezika, koji časnik s takimi dopisi le Koperski pohajati, ki so šolo pred časom na kol obesili, sedaj pa drugzega dela nimajo, kot škandale po časopisih širiti, priskrbijajo. Oglejmo si pa to stvar malo bolj natanko, in zapazili bomo, da so Slovani po svojih učiteljih prav dobro zastopani; Lah pa ne. O zadnjih isterskega deželnega odbora poročilo molči. Na slovanskih oddelkih so štiri glavni učitelji, vsi iz višjih šol; Lah imajo samo jednega; za Hrvaščino in Sloveščino imamo dva izpitana, Lah nimajo za-se nobenega; pedagogi nimajo Lah nobenega, Slovani z g. vodjem tri, kateri vsi Lahe v laškem jeziku podučujejo.

Deželnemu odboru se, kakor sam pravi, le dozdeva, da sta slovanska oddelka premalo ločena, jaz mu pa rečem, naj se blagovoli prepričati in razvidel bode, da imajo vsi trije prvi razredi samo nemščino skupno, vsi drugi predmeti se pa v hrvatskem, slovenskem in laškem jeziku učijo. V drugem in tretjem tečaju imajo Slovenci manj kot polovico predmetov v nemščini, v četrtem pa vse nemško. Lah imajo po vseh zadnjih treh razredih svoj jezik, razun dveh ur v drugem razredu.

Kdo ima več pravice, Slovenec ali Lah? Kdo ima več avstrijskega patrijotizma za te izjeme, Slovenec ali Lah, in na katerej strani je napredek večji, na laški ali slovanski?

Kar se izostalih učencev tiče, Lahov ali Slovencev, mora se reči, da so same smeti.

Tudi je vsakemu priložnost dana, drugzega dež. jezika se naučiti; pa kdo ima veselje se ga učiti, ne li Slovan?

Da je na vladnici tako malo slovanskih dijakov, je krivo postopanje Lahonov, ki vsacega slovansko govorečega pisano gledajo, še celo v uradnji se se Slovincem laško postopa. Koper sam ima toliko slovanskih rodbin, da bi slovanska vladnica polna bila, ko bi te rodbine ne bile od necega drugzega odvisne;

na to bi tudi sama vlada v svojo lastno korist morala paziti.

Dalje je krivo tudi namestništvo, ki ni tega ob svojem času nič razglasilo po deželi, dasiravno je bilo to njegova dolžnost. Noben kmet nij vedeljo slovenske vladnici; tega tudi dež. odbor ne ve?

Do sedaj je glavnih učiteljev, učiteljev in podučiteljev popolnoma dovolj, kadar se jih bo več potrebovalo, se lahko dobijo.

Slavna dež. odbora isterski in goriški bi morala samo to priporiti, da bi se še Slovanom tista pravica privolila, katero Lah uže uživajo: namreč vsa predavanja v slovanskih jezikih, nemščina naj bi bila sama za-se kot obligaten predmet.

Deželni odbor tudi misli, da Koper nij sposoben za vse tri razrede; o tem prihodnjic.

Dopisi.

V Gorici, 17. maja 1876. (Mestne volitve. — Sloga. — Dijaško petje.) Mestne volitve so predurmi in skrivna agitacija je uže začela. Kako bodo izpadle, o tem nij danes mogoče govoriti, ker reč se na skrivnem kuha in spletke se delajo od vseh strani; slovanska stranka pa za zdaj stoji v rezervi.

Društvo „Sloga“ imelo je v četrtek prvi občni zbor; zbralo se je bilo nekaj čez 30 udov, iskrenih rodoljubov, katero število pa je bilo premajhno z ozirom na važnost novega, skupnega društva, ki ima namen pospeševati duševni in materialni blagostan našega ljudstva. Zatorej priporočamo rodoljubom na deželi, da se bolj zanimajo za „Slogo“ in da se novemu društvu pridobé mnogo udov, kajti odbor bo le po tem z veseljem in nevstrahno pa uspešno delati mogel, če si bo zvest, da je za njim veliko število zavednih mož po vsem Goriškem.

Naše društvo bode imelo posebno važno zadačo, ko pride čas volitev v dež. zbor in za tisti važni čas morajo uplivni rodoljubje uže zdaj podučevati in pripravljati ljudstvo. Tudi bi se morali nekateri gospodje iz raznih krajev pogostoma obračati do odbora s kakim nasvetom, da bode odbor laže spoznal potrebe raznih krajev. Če hočemo našo edinstvo v resnici izkoristiti v prid narodu, moramo biti marljivi, delalni in požrtvovalni, kajti boljše je needinost, nego pa letargija. Ker govorimo o letargiji, naj nam bode dovoljeno grajati tudi letargijo, katera se je polastila dijakov naših srednjih šol, to je realke in gimnazije glede dobrega petja. Nekdaj so gimnazijski dijaki učili peti narod; zdaj se je reč obrnila, kajti v vsaki vasi fantje znajo kaj več peti, kakor pa naši dijaki, tako saj nam je pravil nek upliven gospod iz Dornberga.

Kakor druga leta so tudi letos izleteli dijaki srednjih šol ta mesec iz mesta v prosto naravo, da bi se pustivši vse šolske skrbi doma prav po dijaški mej seboj pod varstvom gg. profesorjev razveseljevali. Ob tacih prilikah skače, igra in poje se, da je veselje. A letos priliko smo imeli opaževati, da nij bilo vse tako, kakor druga leta. In zakaj ne? Manjkalo je petja, kar vsako družbo naj bolj oživi.

Prvega majnika izleteli so dijaki nižjih realnih razredov v Dornberg. Sprejeli so je Dornberžani s pravim veseljem; dokaz temu je, da so jim v čitalnični dvorani (okincanej) vse tako priredili, da jim o poldne nij bilo treba drugzega, kakor vsteti se, in z dobrimi jedmi in dobro pijačo želodce utesiti. Navzočnik so bili pri obedu tudi gg. župnik, župan, predsednik čitalnice in drugi dornberški prijatelji šolske mladine. Pričakovalo se je, da bodo po obedu mladi muzi sinovi kako pesmico zakročili, naj si bo uže slovensko, italijansko ali nemško, a motili so se vsi, kateri so se kaj takega nadejali, kajti dečki nijso znali drugzega, kakor živio in evviva klicati.

Dijaki više gimnazije so jo pak v saboto 6. t. m. nekam proti morju krenili. Ogledevali so si tu pa tam znamenite stvari ne boječ se slabega vremena, kakor pravi Martovi sinovi.

Tudi ti so poskusili peti; a nij šlo, kakor nam je povedal en dijak sam. Sicer pa nij treba drugzega, nego da gremo poslušat petje dijakov v cerkev, tam se bomo precej prepričali, da je čas in denar zavržen, katerega se potratu za učbo petja. Pa vprašal bode marsikateri, kedo je kriv tej žalostni prikazni? — Mi odkritosrčno rečemo, da so krive šolske oblastnije, ki premalo skrbé za dobro petje. Nij še zadosti če je nameščeno mesto učitelja za petje; treba je, da je to mesto v rokah marljivega in razumnega moža, ki razumi dobro muziko in je kos svoji lepi nalogi.

Navadni „raganist“, ki nijma nobenega višega znanja in nobenega čuta in veselja do lepega in vzvišenega in si smatra svoj posel kakor duino; tak mož pač ne more odgojiti pevcev, odgojil bo k večem kričanju po izgledu tistih starih „šolmojstrov“, ki vrglajo in kriče na kom celo leto eno in tisto mašo. Če torej spoznava šolska oblast, da je potrebno petje, naj

skrbi, da bo poduk v dobrih rokah; drugače pa naj rajši odpravi petje, recte vpitje.

Iz Števerjana, 8. maja. (Izv. dop.) V št. 7. „Soče“ nahaja se dopis, ki zabavlja prav spičesto (po naravi dopisnika) tistemu, ki je nasvetoval občni zbor vinorejskega društva brdskega, češ, da je prišel prekesno. Da pa podučim preneglega g. F., zakaj nij prišel omenjeni nasvetovalc ob pravem času, naj omenim, da je oni nasvetovalc pregovarjal ljudi čez 2 uri, da bi se vdeležili zbora, pa vse zastoj; temveč moral jih je slišati, da so ga bolela ušesa in vse to zaradi kraja, kder je bil občni zbor. Mož pa nij kričal, da bi vsako malenkost na velik zvon obesil, kakor kak drugi. Kar se tiče letnine je menda g. F. uže pozabil na obljubo g. Vogriča pri obč. zboru v Gorici, da bo namreč on plačal za vse Števerjance in vrh tega še 200 gld. podaril društvu. Iz tega je razvidno, da g. F. na vse strani pretira in da kuno kako reč po nepotrebnem v zvezde povzdiguje, kmalo pa prav isto zopet pobija; tako na priliko je se zadnjim dopisom v največjem nasprotju z vsemi njegovimi prejšnjimi. Vtegnil pa bi kedo vprašati, zakaj nijso prišli Števerjanci k obč. zboru. Zato, ker je bil v hiši, v katero nočejo zahajati naši ljudje iz prav tehnihih uzrokov. Naš župan se je ljudstvu zameril, ker dela proti ljudstvu in samovoljno posluje in ker zaostaja z važnimi opravili. Mi g. županu dajemo prav odkritosrčen svet, naj postopa bolj marljivo in korektno, če hoče sopen pridobiti si zaupanje ljudstva, ali pa naj se odpove. Nekateri Števerjanci.

Iz Tolmina, 10. maja. (Izv. dop.) Dovolite mi gospod urednik, da izpregovorim par besedic na zadnjem dopisu iz Kobarida. Nij mi menda treba razpravljati katerega stališča treba se držati vsakemu dopisovalcu v časniku, saj to bi najmanj vsacemu izobražencu uže moralo biti znano. Toraj ad rem!

Citajte Vaš dopis, gospod, mislil bi bil, da se tudi Vi z narodu obč. koristnimi načeli strinjate, terdeč, „da hočete le posamne pregrehe, ne navajate grešnikovo ime. ob svojem času nepristransko narišati“ — a varal sem se. Beseda bila je drugačna od djanja. Besedo ste z djanjem prečrtali, mislim, preden ste pero iz rok položili ali preden jej je črnila trebalo. Kaj da Vas je k temu napotilo, ne vem, samo to vem, da v svojem daljnem prenatancnem, a nepotrebnem črtanem, risanjem in navajanjem kažete, da ste ali svojemu prej izraženemu načelu postali nezvesti, ali, če Vašega spomina slabosti ne omenjam, da se pero nij sukalo po vaše volji po papirji, ali pa da je Van logika v Kobaridskem močvirju vtonila. Ste li Vi, naštevaje slabosti osebe, razun ene narodu neškodljive, hoteli komu res koristiti? Gospodine, ste li Vi brez slabosti? Ne izprevidite, da ovajaje slabosti družih, lastnih eno najbolj debelo risate? Ste pa uže Vi z omenjenim gospodom svojo igro začeli, prosim Vas le, da začnete v Tolminu in v Kobaridu vsaj po alphabetu, da pridemo vsi na vrsto. Motili bi se pa gospodine, ko bi hoteli iz mojih besedij sklepati, da mi je polemika ljuba ali pa, da ste mi osebno neprijatelj, ne morda in lahko celó prijatelj. Te vrstice napisal sem pa, opozorjen tudi od izobraženih gospodov, da Vi v svojem zadnjem dopisu se svojimi registri nič kaj „taktuo“ ne požete.

Slabosti, pa ne vsakake, ampak samo narodu škodljive bičajmo; tukaj naj vsak povzdigne svoj glas, naj biča, kakor in kar je prav, z namenom vselej koristiti narodu, a osebe pustimo, dokler mogoče, nedotaknjene, ker ovadba nij delo možaka in škoduje jako, sosebno zdaj naše se mladej slogi.

Iz Trsta, 15. maja. (Izv. dop.) Burja brije kakor v sred zime, po vinogradih lomi cele latnike, sadna drevesa otršena so do dobrega svojega sadeža; sliv, jabelk, hrušak in drugih enakih reči leži vse zeleno po tleh. Žalosten pogled; kamor se človek ozre, vse je okleščeno; z žalostjo navdaja to srce ubozege kmeta, ki se je mučil in trudil s potom na obrazu.

Uže 10 dni vedno deževno vreme in vmes huda burja; gorkomer kaže 5 stopinj nad ničlo in vendar smo v sredi maja.

Politično društvo „Edinost“ predložilo je včeraj c. k. namestništvu s posebno deputacijo protest zoper krivično razširjenje mej Trsta po sklepu deželnege zbora. V deputacijo bili so v odborovi seji izvoljeni gg. Nabergoj, Nadlišek, Dolinar, Purič, Trobec in uže znani g. Primožič. Deputacija bila je jako ljudno in gorko sprejeta od njih ekscelence g. namestnika baron Pino-ta. G. Nabergoj kot vodja deputacije predstavi posamezno vsacega, potem nagovori v jedernatem govoru namestnika, ter mu razloži namen prihoda deputacije in ugovora. Njih ekscelence gospod namestnik prijazno sprejme ugovor z načrto mesta in meje, katere je odbor pol. društ. „Edinost“ narisal. Vsek ud deputacije imel je priliko govoriti in izraziti škodo, katera bi se školici godila, ako bi bil

predlog deželnega zbora potrjen. Njih eks. g. namestnik, poslušal je vse govore, ter obljubil stvar resno v pretres vzeti in po mogočosti pravično izvršiti. Deputacija poslovala se je od namestnika v naj boljši nadi do dobrega uspeha.

Upamo, da bode visoka c. k. vlada stvar gotovo pravično rešila, ker tudi le v pravičnost vse upanje stavimo, kajti meje katere je pol. dr. načrta so mestu pravične in okolici neškodljive. Okoličanom pa naj bode priporočano, da bi se bolj brigali za narodno stvar, in da se zedinjeni vsakej laškej krutosti ustavijo, ki hoče nas zatirati. 15. t. m. dal je Krežma koncert v tržaški čitalnici. Program bil je sledeči: 1. Zajc: „U boj“, možki zbor. 2. „Fantazija slavjanska“, Gospod Franjo Krežma. 3. Chopin „Valse brillante“, Gospodična Anna Krežma. 4. Lotto: „Fantazija ruska“, Gosp. Fr. Krežma. 5. Vogel: „Cigani“, veliki možki zbor. 6. Hauser: „Ptčica“, Gosp. Fr. Krežma.

Ime Krežma zadostuje; on je umetnik prve vrste, sami Italijani pravijo, da je drugi Paganini; mladi, 14 letni dečko, katerega osoba je vže poezija, kedar je iz svojih strun glasove vabiti začel, očaral je tudi v tržaški čitalnici vse poslušalce, kakor, mislim, še nobeden pred njim; vse je bilo zamaknjeno posebno pa, kakor sem vidil in slišal—ženski spol; pri vsakem koščeku ni bilo ne konca ne kraja ploskanja in živijo-klicev; Krasna je bila „Fant. Slav.“ pa se bolj je navduševala „fant. ruska“; po „Ptčici“ je vsakdo brepenel kako ponavljanje posebno mladina ki se je v istem trenutku gotovo sama čutila kot „ptčica“, ali—vsi „još“ niso nič pomagali in pametno stori naš umetnik, da se varuje. Prijel je naš slovenski umetnik lavorov venec s traki slovanskih barv; naj mu bode naš „tricolore“ v vedni spomin; naj mu bode slovanstvu pravi ideal v svoji muzikalnosti.—

Krežma, sestra, akoravno ne celò taka umetnica, kot nje brat, je vsakakor izurjena umetnica na glasoviru in vidi se ji, da ima v sebi veliko muzikalnega duha svojega brata; ona je tolmačila Chopin-a po svojem in ravno to kaže, da je prava umetnica; njeno natančnost in občutljivost je treba občudovati; ploskanje, lep venec i živio-klici so bili dokaz, kako je dopadala.

Omeniti moram pa tudi našega možkega zbora in ako rečem, da se je zmožnega pokazal pevati pri koncertu Krežma, mislim da sem dovolj rekli; res peli so naši fantje tako, kakor jih še nisem slišal in se vé, da gré posebna hvala povevodju gosp. Hajdrihu.

Občinstva je bilo v čitalnici, kolikor še nikoli, vse polno. Red je bil še precejšen dasiravno je nekteri tako eno malo prenutrudljivo zanj skibel. Gosp. udje čitalnice pa se morajo vsakakor odboru zahvaliti, da jim je tak lep večer napravil. Jaz kot vaš dopisatelj—ne kritiker, sem se v svojem kotiču prav dobro zabaval.

Iz Kopra, 10. maja (Izv. dop.) Dovolj mi, pravicoljubna „Soča“ majhen prostorček, da izpregovorim par besedic o tukajšni razdelitvi štipendij.

Pretečeno leto so nas zagotovljali gg. profesorji i g. vodja Rajakovič, da mi Slovenci, sploh ki so v Gorici študirali, dobé v Kopru v primeri s Teržačani i Koperčani večje štipendije. In to zaradi tega, ker je Koper za nas bolj oddaljen, nego za druge kandidate. Slišal sem celò, da Koperčani ne dobé nič, kajti oni so pri stariših.

Ker se pa žalibog prorokovanje g. Rajakoviča nij uresničilo, hočem jaz tu navesti še nekoliko drugih razlogov, zaradi kojih bi se morale onim kandidatom, ki so se v Gorici pripravljali za učiteljstvo večje štipendije podeliti, nego tukajšnjim domačinom.

A. Teržačani i Koperčani so v primeri se Slovenci premožnejši. B. Njim nij treba skrbeti za hrano, saj Koperčanom ne, mej tem ko se mi Slovenci na vse kriplje trudimo, da spravimo skupaj se štipendije vred komaj tretjino tega, kar potrebujemo na mesec. C. Če domačinom pomajka šolskih reči, dobijo koj potrebnega denarja od starišev. Slovenec pa piše domu enkrat, dvakrat, a še le na tretje pismo dobi odgovor: Dragi sin!

Še ta kanec vina, ki nam ga je Bog dal, ne moremo prodati. Davki veliki. Edino kravico, za katero smo krajcer h krajcerji spravljali, smo morali prodati, da smo nadležne sitneže odpravili. D. Koliko denarja se ne porabi za potovanje k vojaški nabiri? Koperčani vse doma opravijo, Teržačani pa največ 80 nov. potrosijo.

Je li bilo pametno torej, da se je dalo domačim kandidatom toliko podpore, kakor ptujcem? Je li bilo to po pravici?

Preiskavo tega pripuščam vrlému goriškem Slovincu, kateri razume te stvari bolje od mene i kateremu je pravica sveta reč.

Štirje Slovenci so uže izostali zaradi materjalnega pomanjkanja. Kak odgovor bodete dajali Vi predpostavljeni kterih naloga je, da skrbite za blagor svojih podložnikov. Sveta je dolžnost Vaša skrbeti, da se krivica ne godi ubogemu kandidatu. Težek bode odgovor za ove štiri (ako ne za vse, saj za jednega

ali dva), kateri bodo za celo svoje življenje nesrečni. Ali ne bi bilo pametnejše podpirati kandidate, od katerih je bilo pričakovati obilo sadu nego take, kateri ne znajo ločiti Azije od Evrope? Je li bilo pametno dati onim, ki dobijo vse potrebo od starišev, po 150 f. i onim, ki ne dobijo nič, samo po 100 f?

Kedo mi more ugovarjati, da nij bilo vse tako? Ali se ne podpirajo še sedaj nekteri kandidati, ki še zaslužijo ne tega imena? Odnegli bodemo pete, ako se koj ne predrugači, če ne v prekrasno Gorico, pa v belo Ljubljano. Obupan.

Iz Belgrada, 9. maja. (Izv. dop.) Marsikaj zanimivega bi imel poročati Vam iz središča jugoslovanskega gibanja; pa vsega ne morem, ne smem in tudi časa nijmam.

Belgrad se je od lauskega leta sem res spremenil; lani je bilo vse nekam neodločno, a zdaj ne čuje se družega, nego: „hoče biti rat, hoče biti, dao bi Bože!“ Priprave za vojsko so velikanske; prav danes prevozujejo se pontoni na Drino. V Šabacu na bosenski meji kampa uže zdaj četa 5000 dobrovoljcev vseh narodov, med njimi mnogo Slovencev in več meni znanih tovarsev in vojakov slobode iz Hercegovine. K tej četi pridruži se te dni 25000 mož srbske narodne vojske s topovi in konjiki. Druga srbska vojska, 400000 mož, pomika se proti Nisu in Višegradu; tretja, najmočnejša vdari na Bulgarijo, kder je uže vse pripravljeno in podnetjeno. Navdušenost za boj je nepopisljiva: dijaci, pisarji, trgovci, vse hiti na Drino, vse gori le za vojsko. Narod pa vladi daruje denara in živeža — vse za rat. Dovožuje se vsak dan mnogovrstnih vojniških priprav. Zagotovim Vas, da morda zapoje glas bojne trombe, predno bode „Soča“ prinesla ta dopis. Mnogo se tukaj poprašuje, kaj misle Hrvati in Slovenci, če se ježe na Srbijo, ker se zmerom očekuje. Tudi je zdaj veliko upanja, da se poturčeni Bosnjaki zedinijo z narodno vojsko, kakor hitro plane v Bosno. Oklic ustašev je mnogo izdal; slovanski Turčini se boje in mno. o jih je uže pristopilo k ustašem, drugi pa se protivijo vojvati se proti ustašev. V Belgradu prebiva ruski general Cernajev, kateri prevzame vrhovno povelje čez vse prostovoljce. Na bregovih Save, na Drini, v Bosni vidijo se turški tabori. — Hubmajer in knez Petrovič odšla sta v Šabac; jaz se jutje vrnem tje. Gospodična Merkus je še zmerom bolana v Belgradu.

Danes je iz Pariza došel sem telegram, da so romskega in francoskega konzula fanatični Turki vabili. To je prav prišlo; tukaj daje ta vest še večji pogum; starci, deca, popi, arhimandriti — vse brusi meče. Sad je čas za junaka, sina majke Slave; Sarajevo je geslo slovanskega junaka. Bratski pozdrav bratom Slovincem!

Zadnje politične vesti.

Obpravave kanclerjev treh prijateljskih velevlastij v Berlinu so dokončane. Časopisi marsikaj ugibajo in svojim čitateljem v dolzih člankih različna prorokovanja podajajo. Naj tudi mi tukaj o tej velevažnej stvari nekoliko zabilježimo. Vsled berlinskih sklepov morala bi Turčija v daljše primirje privoliti, da se reforme na podlagi znanih ustaških tirjatev uvedejo. Ob enem so se vsi sklepi treh kanclerjev zastopnikom drugih držav objavili, in so v to Francoska in Anglija baje uže privolile. Po drugih poročilih ste pak Italijanska in Francoska izrekle, da se z novim korakom vjemajo in da bodo vzajemno z imenovanimi tremi velevlastimi na izvršitev omenjenih sklepov delovale, mej tem ko je Anglija objavo le na znanje vzela. Menda bode se lahko tudi brez Anglije opravilo.

Solunska aféra nij tako gladko rešena, kakor se misli. Kakor je videti uplivala je tudi na dogovore državnikov, zbranih v Berlinu. Da Nemčija ne misli kar meni nič, tebi nič stvar pozabiti, kaže nam to, da je poslala nič manj kakor štiri oklepne fregate proti Solunu v obrambo svojih podložnikov, a tudi Francija zavkazala je jednemu vice-admiralu, da jo se celo eskadro proti Solunu krene. Isto tako so tudi druge vlasti mnogo ladij v turške vodá odposlale. Baje se avstrijske, ruske in nemške ladije pred Solunom združijo v floto, da zadobi s tem vzajemno mišljenje teh držav tudi djanski izraz. Vsaj je tudi potrebno, kajti, kakor se sliši in čita, nameravajo Turčini po vseh mestih na enkrat se vzdigniti in kristjane masakrirati. No! potem pa ne ostane družega, nego da se ta ostudni, gnjili izvržek človeštva iz evropskih tal pomete.

Nemški list „dunajski Tagblatt“ pravi, da berlinski sklepi pomenjajo smrt Turčiji. Mi sicer tega ne verujemo, a časnikarska dolžnost tirja, da i to presanguinično izjavo zabilježimo. Bože daj, da bi se obistinila, vsaj potem bode toliko in toliko milijonov ubozih, stokajočih rev kristijanskih iz parkljev ljutega dušmanina vsega človeštva rešena.

Razne vesti.

Odbor društva „Sloga“ se je konstituiral v pondeljek tako-le: podpredsednik č. g. dr. Gabrijelčić, g. tajnik Gruntar, denarničar: č. g. Vidic.

Umor. Uže nekaj časa pogrešali so v Korminu mladeniča, ki se je bil pred nekimi dnevi napotil v Gorico po svojih opravilih. Imel je nekda pri sebi mnogo denarja poleg zlate ure, zlate verižice in drugih dragocenostij. V torek našli so reveža mrtvega v vodnjaku blizo Ločnika. Komisija bila je kmalo prišla iz Gorice na mesto ter je mrtveca preiskala. Uro in verižico je še pri njem dobila, a po denaru nij bilo ni sluha ni duha, a ne daleč od vodnjaka so baje našli listnico vso raztrgano. Nedvojbeno bil je napaden, oropan in usrten, in to tik Ločnika.

Občni zbor kmetijskega društva Goriškega bode v nedeljo 11. junija t. l. ob 3½ uri popoldne v Rihenbergu. Razprave bodo zadevale sadje-in vinorejske zadeve.

Gospod deželni glavar grof Coronini odpotoval je preteklo saboto 13. t. m. k delegacijam v Pešto.

Kmetijska šola v Gorici je dobila novo posestvo. Pretekli četrtek je sklenil deželni odbor pogodbo za nakup Gerdevičevega posestva v Goriškem predmestju Sv. Roka. Ono obsega blizo 20 njiv in stane s poslopji vred 28000 gl. Zemljišča so prav dobra, poslopja bo pa treba za rabo kmet. šole skoro vsa preuravnati in dvomimo da bi v ta namen zadostovalo 20.000 gl. kolikor je deželni zbor odločil.

Gospod Ivan Pitamic iz Volč, naroden in značajan Slovenec, bode v sredo 17. maja t. l. o popoldne v senatskej dvorani dunajske univerze za doktorja vsega prava promoviran.

Naznanilo. Zborovanje občnega zbora delničarjev banke „Slovenije“ bode 6. junija t. l. popoldne ob 4. uri v čitalnični dvorani v Ljubljani. Ker je točka 5 programa za delničarje in za stvar zelo važna, naj se tega zborovanja delničarji udeleže, kolikor je le mogoče. Obrok za vlogo delnic je v zmislu §. 24 bankinih pravil do 31. t. m.

G. Godina-Verdelški je dal te dni na svetlo in razposlal svoj odgovor na kritiko zadevajočo njegovo zadnjo knjigo: „Kratek razgovor o bolj važnih dosedanjih iznajdbah, ki se prodaja pri Paternolliju in Dase-tu v Gorici, pri E. Hohau v Ljubljani, pri Liegelnu v Celovcu, in pri Schimffu v Trstu. Omenjeni odgovor se dobi pa pri g. Iv. Valentinčiču Via Nuova 39 v Trstu.

Iz Kopra se nam piše: Dne 13. t. m. t. j. v soboto sta se producirala v tukajšnjem gledališči slavna mladenička, violinist F. Krežma in pianist B. Palmieri. Koncert je bil napovedan točno ob 8. zvečer, vendar so gledališče le malo minut pred osmo uro odprli, da si je pred dvermi velika množica ljudij čakala — v burji i dežji. Temu se nij čuditi, tukaj, ker in einem Capodistria muss man sich schon so manches gefallen lassen. Uspeh koncertov je bil sijajen, ljudij je bilo dosti in ploskali so mladima umetnikoma zadosti. Pa nijso le njima ploskali: entuziastično je bil avplaudiran tudi oni „fakin“, ki je prišel na oder glasovirov pokrov vzdigovat. In Capodistria ist alles möglich. Altri paesi, altri costumi. So taki časi zdaj, bi dejal Mozirski. — Krežma je dobil od tuk. magistrata 160 gl., da je iz Trsta sem prišel. Te dni odide mladi umetnik — kateri utegne Paganinija prekositi, če bo tako napredoval — v Zagreb, kjer bo dal koncert na korist vstašem. Prav!

Javna zahvala.

Častitemu občinstvu, vsem prijateljem in znancem, ki so izkazali svoje sočutje, ter so vkljub neugodnemu vremenu 14. t. m. tako v obilnem številu spremili do tihega groba nepozabljivega, druzega soproga, oziroma očeta

JANEZ-A MERCINA

se naj topleje zahvaljuje

žalujoča rodbina.

Na Gočah pri Vipavi, 18. maja 1876.